

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Istorie Medievală, Premodernă și Istoria Artei
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Societate, artă, identități în Europa Centrală. De la medieval la modernitate

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Frontiere și identități religioase în Europa Centrală (sec. XVI-XVIII)						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Ovidiu Ghitta						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. dr. Ovidiu Ghitta						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					Or e
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					6
Examinări					3
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					97
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> - stăpânirea cunoștințelor și metodologiei fundamentale în domeniul istoriei și istoriei artei; - aptitudini de creativitate, problematizare, argumentare în domeniul cunoașterii istorice; - abilități de cercetare fundamentală și aplicată în domeniul istoriei (istoria medievală și modernă, istoria socială, culturală, a ideilor, istoria artelor); - competențe de predare în domeniul istoriei și istoriei artei; - evaluarea critică și impunerea soluțiilor optime în ceea ce privește gestionarea patrimoniului cultural; - deprinderi de abordare complexă inter și multidisciplinară a fenomenelor culturale, politice, comunicaționale; - valorificarea potențialului teoretico-metodologic în domeniul managementului uman, cultural, instituțional; - deprinderi de redactare, interpretare, traducere și editare de texte istorice și culturale;
Compe-tențe Transversale	<ul style="list-style-type: none"> - însușirea caracteristicilor eticii profesionale și a spiritului civic; - utilizarea performantă a gândirii critice și reflexive; - dezvoltarea abilităților de analiză, explicare și argumentare discursivă și aplicată a evenimentelor trecutului a celor contemporane; - negocierea constructivă a problemelor (culturale, sociale sau confesionale) din societatea globalizată; - deprinderi și mijloace de comunicare la nivelul resurselor tehnologice din lumea contemporană; - abilități pentru documentarea și cercetarea științifică; - deprinderi de redactare și de interpretare de texte științifice și culturale; - dezvoltarea capacităților de integrare socială și de lucru în echipă

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Ca parte a unui program de masterat ce-și propune să pregătească cercetători ai istoriei medievale și premoderne a spațiului central-european, cursul are în vedere aprofundarea dinamicii raporturilor interconfesionale din acest areal într-o perioadă de restructurări profunde și de redefiniri în domeniul religios. Accentul cade pe studierea complexelor fațete ale relației catolicism-ortodoxie – venerabilă în acest teritoriu de frontieră culturală și religioasă, de interferențe și influențe reciproce –, relație relansată în contextul evoluțiilor
---------------------------------------	---

	spirituale, sociale și politice generate de Reforma protestantă
7.2 Obiectivele specifice	<p>Se insistă pe felul în care, în funcție de diverși factori locali sau regionali și în diferite contexte, se (re)trasează hotarele dintre confesiuni, se concep strategii misionare, se promovează identitățile religioase, se reasează raporturile de putere dintre monarhi și Stări sau se încearcă disciplinarea societății.</p> <p>Focalizindu-și atenția pe consecințele acțiunilor catolice în medii ortodoxe, cursul își propune nu doar să le ofere studenților o perspectivă cât mai largă asupra unui fenomen definitoriu pentru multiculturala Europă Centrală (unirile cu Biserica romană), ci și să le dezvolte deprinderea de a aborda un atare subiect printr-o bună cunoaștere a limbajului și structurii izvoarelor de epocă și, respectiv, printr-o grilă de analiză cât mai complexă.</p> <p>Activitatea didactică este gândită ca una interactivă, bazată în primul rând pe discutarea bibliografiei parcurse de studenți, pe sistematizarea informațiilor acumulate și pe dezbateră interpretărilor întâlnite și, nu în ultimul rând, pe comentarea documentelor, prezentărilor de carte și referatelor planificate.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Frontiere religioase în Europa Centro-Orientală la începuturile epocii moderne –orizont conceptual și metodologic.	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate;	
2. Frontiere religioase în Europa Centro-Orientală la începuturile epocii moderne –cadru istoric general.	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate;	
3. Situația Patriarhiei constantinopolitane în secolele XV-XVII;	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate;	
4. Catolicismul posttridentin și lumea ortodoxă	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate;	
5. Motivațiile și semnificațiile unor dialoguri confesionale locale, în teritorii de frontieră religioasă; Studiu de caz: Bathoreștii și ortodoxia ardeleană	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
6. Motivațiile și semnificațiile unor dialoguri confesionale locale, în teritorii de frontieră religioasă; Studiu de caz: Movileștii și catolicismul	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
7. Unirea de la Brest (1595-1596); Evoluția raporturilor interconfesionale în Polonia-Lituania în a doua jumătate a secolului XVI; Percepții asupra unirii în mediul ortodox și în cel catolic	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
8. Reacția ortodoxă la evenimentele din Polonia-Lituania. Implicarea patriarhiilor răsăritene; Poziția Moldovei;	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate;	

	Analiză de surse	
9. Reacția ortodoxă la evenimentele din Polonia-Lituania. Implicarea patriarhiilor răsăritene; Poziția Țării Românești. Politica religioasă a lui Mihai Viteazul	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
10. Uniți și ortodocși în Polonia-Lituania, în sec. XVII-XVIII: evoluții în plan instituțional, dinamica raporturilor cu “celalalt”, discursul identitar (ierarhiile concurente, literatura polemică, apostazii, “latinizarea” ritului grec). Rusia, cazacii și Biserica unită	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
11. Raporturi interconfesionale în Moldova și Țara Românească (sec. XVII); Statul și Biserica în “epoca confesionalizării”; Misiunile catolice, între idealuri și realități	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
12. Monarhia Habsburgică, spațiu al “confesionalizării”; Dinastie, Stări, Confesiuni; Limitările “constituționale” impuse renașterii catolicismului în Ungaria	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate;	
13. Începuturile procesului de unire ecleziastică în Ungaria Superioară; Mize sociale, strategii misionare, bariere instituționale. Unirea de la Ujgorod (1646): motivații, atitudini, consecințe	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	
14. Românii din Ungaria Habsburgică între ortodoxie, reformă și catolicism. “Privilegiu grecești”, “privilegiu ilire”.	Prelegere; Discutarea referatelor întocmite de studenți pe baza bibliografiei recomandate; Analiză de surse	

Bibliografie:

1. C. Alzati, *În inima Europei*, Cluj-Napoca, 1998.
2. Violeta Barbu, *Purgatoriul misionarilor. Contrareforma în Țările Române în secolul al XVII-lea*, Editura Academiei Române, București, 2008
3. J. Berenger, *Istoria Imperiului Habsburgilor*, București, 2000.
4. Maria Crăciun, *Protestantism și ortodoxie în Moldova secolului al XVI-lea*, Cluj-Napoca, 1996
5. *Frontiers of Faith*, edited by Eszter Andor and Istvan Gyorgy Toth, Central European University, 2001
6. O. Ghitta, *Nașterea unei Biserici. Biserica greco-catolică din Sătmar în primul ei secol de existență (1667-1761)*, Cluj-Napoca, 2001.
7. B. Gudziak, *Crisis and Reform. The Kyivan Metropolitanate, the Patriarchate of Constantinople, and the Genesis of the Union of Brest*, Cambridge, Massachusetts, 1998.
8. A. Jivi, *Orthodox, Catholics and Protestants*; Cluj, 1999.
9. J. Macha, *Ecclesiastical Unification. A Theoretical Framework Together With Case Studies From the History of Latin-Byzantine Relations*, Roma, 1974.
10. A. Molnar, *Le Saint Siege, Raguse et les missions catholiques de la Hongrie ottomane 1572-1647*, Rome-Budapest, 2007

11. V. Peri, *L'unionne della Chiesa Orientale con Roma. Il moderno regime canonico occidentale nel suo sviluppo storico*, in vol. *Orientalis Varietas. Roma e le chiese d'Oriente. Storia e diritto canonico*, Roma, 1994, p. 51-141
12. L. Periș, *Prezențe catolice în Transilvania, Moldova și Țara Românească (1601-1698)*, Blaj, 2005.
14. S. Plokhy, *The Origins of the Slavic Nations. Premodern Identities in Russia, Ukraine and Belarus*, Cambridge University Press, 2010
- 15 S. Plokhy, *Porțile Europei. O istorie a Ucrainei*, București, Editura Trei, 2018
16. R. Po-chia Hsia, *Social Discipline in the Reformation: Central Europe 1550-1750*, London & New York, 1992
17. S. Runciman, *Marea Biserică în captivitate*, Ed. Sophia, București, 2013
18. Barbara Skinner, *The Western Front of the Eastern Church. Uniate and Orthodox Conflict in 18th century Poland, Ukraine, Belarus and Russia*, Northern Illinois University Press, 2009
19. Frank E. Sysyn, *The Formation of Modern Ukrainian Religious Culture: The Sixteenth and Seventeenth Centuries*, in vol. *Church, Nation and State in Russia and Ukraine*, MacMillan, 1991, p. 1-23.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Tematica seminarului coincide cu cea a cursului; în timpul alocat acestei activități accentul cade pe analiza surselor primare, discutarea istoriografiei problemei și a referatelor și comentariilor bibliografice ale studenților	Analiza de surse; Dezbatere	
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Dezvoltarea gândirii critice, a capacității de analiză și sinteză, a deprinderii de a comunica și argumenta în public, a creativității și originalității în cercetare

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă la curs și seminar prin implicare în dezbaterile bibliografiei, analiza de surse, discutarea referatelor întocmite de colegi; alcătuirea unui eseu pe o temă indicată	Evaluare pe parcurs; evaluarea eseului	- eseu solicitat (30 %) - implicarea în comentarea documentelor – (15 %) - conceperea referatului și conducerea dezbaterii la teme (sau subtemele) alese – (35 %)

			- participare la discuții – (20%)
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Nota 5 (cinci) la eseul de final 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament